31/03/2021

Παρουσίαση νέου βιβλίου Μητροπολίτη Βεροίας: «Ο λόγος του Θεού ου δέδεται»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

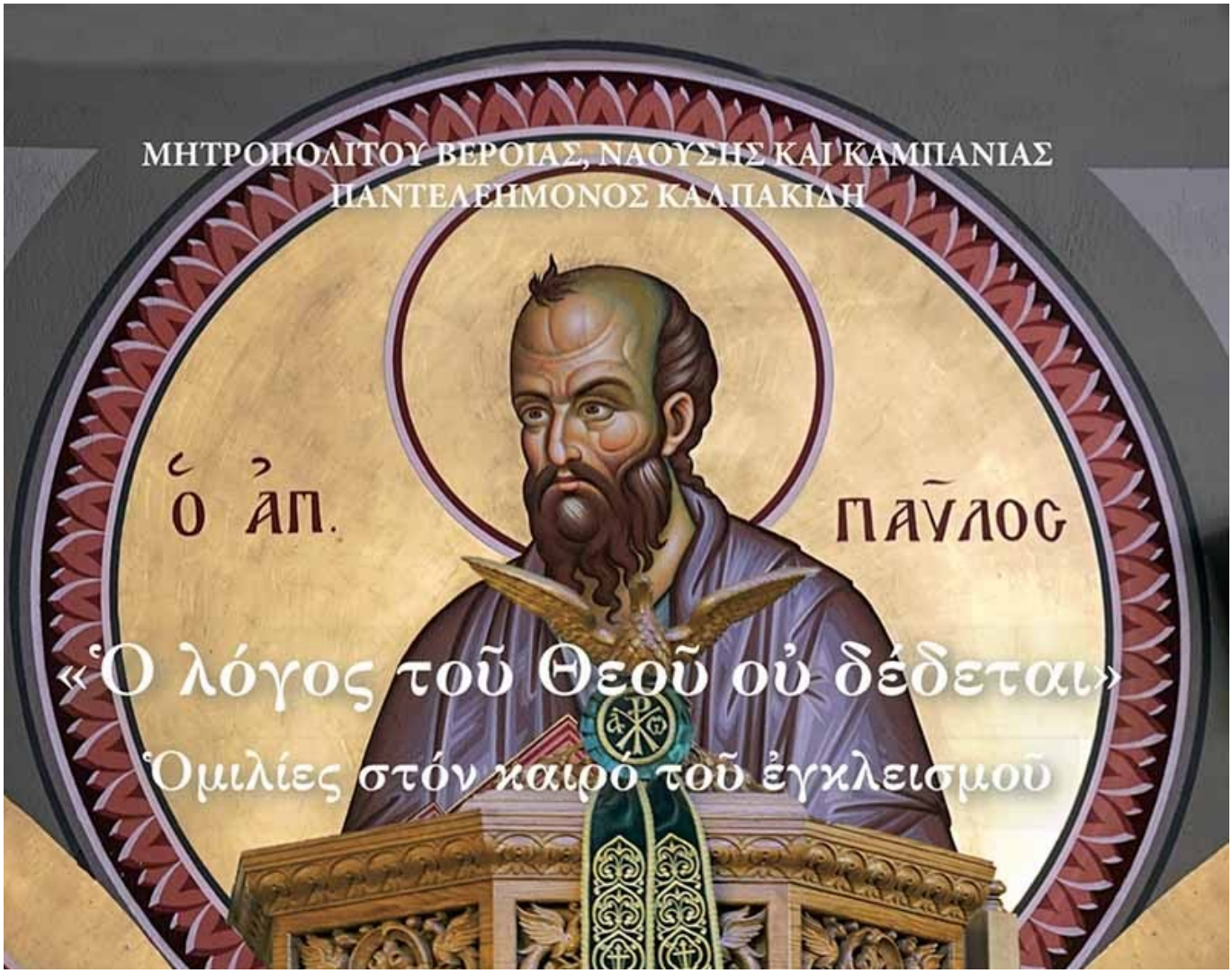

- **Του Πρωτοπρεσβυτέρου του Οικουμενικού Θρόνου, Στυλιανού Μακρή, Δρος Θεολογίας**

Ένας τόμος πνευματικών ομιλιών ομοιάζει συχνά με ένα μικρό κασελάκι κρυμμένων κοσμημάτων η ίσως με το στέμμα ενός βασιλιά, που το έχουν στολίσει οι αρχυροχρυσοχόοι με δεκάδες ποικιλόχρωμους και διαφορετικούς στο μέγεθος και την αξία πολύτιμους λίθους. Γι' αυτό και μία παρουσίαση, είτε ενός τέτοιου τόμου, είτε ενός πολυδιακοσμημένου στέμματος, δεν είναι εύκολο πράγμα.

Ακόμη κι ένας εκτιμητής κοσμημάτων θα αναφερθή περιγραφικά στην αξία του

κοσμήματος, χωρίς πολλές λεπτομέρειες για το κάθε ένα πετραδάκι, το κάθε ένα διαμαντάκι· πόσο μάλλον είναι δύσκολο σε λίγες γραμμές να γίνη μία παρουσίαση ενός βιβλίου, εν προκειμένω ενός τόμου με ομιλίες για διαφορετικά θέματα, σε διαφορετικές περιστάσεις. Σίγουρα το υλικό που δένει και συγκρατεί τα πετράδια είναι το πολύτιμο μέταλλο, ο χρυσός· η και το ασήμι. Και σίγουρα το στοιχείο που συγκροτεί και συγκρατεί, δένει και υφαίνει στον αργαλειό του λόγου τα νοήματα ενός τόμου πνευματικών ομιλιών είναι το πολύτιμο πνεύμα, το πνεύμα του ομιλητού και συγγραφέως.

Μα πνεύμα δίχως Πνεύμα δεν προκόπτει, όταν δεν Το συναντά, όταν δεν αφήνεται ανοιχτό και παραδομένο στην πνοή και έμπνευσή Του. «Ει ζώμεν Πνεύματι, Πνεύματι και στοιχώμεν», μας λέγει ο ημέτερος Απόστολος. Στον τόμο λοιπόν, τον οποίον έχω την τιμή να παρουσιάσω, η πνοή του Πνεύματος προδίδεται από το πνεύμα του συγγραφέως· αποκαλύπτεται· φανερώνεται· αποκαλύπτεται στην πραότητα και στην μακροθυμία της έκφρασης· φανερώνεται ταπεινό στην αγαθοσύνη των λέξεων, στην εγκράτεια των εννοιών. Αυτό το Πνεύμα, το Άγιο, το Ζωοποιό, το Σοφοποιό, είναι που έχει εμπνεύσει βαθμηδόν μια ολόκληρη ζωή εβδομήντα πέντε ετών, που έχει φωτίσει όχι μόνον ένα λόγο πενηντάχρονο, ντυμένο σε λευκό στιχάρι, αλλά και μία τοσούτων χρόνων πορεία ιερατικής διακονίας και ποιμαντικής φροντίδας. **Άλλωστε και ο λόγος είναι ένα κομμάτι του εαυτού μας, που όμως βγαίνει μέσα από το βαθύτερο είναι μας, όπως ο Θεός Λόγος, ο Θεός που είναι η Λογική, βγαίνει από τα σπλάχνα του Πατρικού Νοός. Ο λόγος του συγγραφέως, ο λόγος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονος είναι ο λόγος που αποκαλύπτεται διά του δικού του ταπεινού και αγαθού πνεύματος· είναι ένας θεολογικός πατερικός λόγος «εκ Πνεύματος Αγίου»· ο λόγος της ζωής του, ο λόγος της ιερατικής του και αρχιερατικής του πορείας, ο λόγος των βιωμάτων του, της σκέψης του, της αγωνίας του, της σύνδεσής του με τους προγενέστερους, πατέρες οσίους, τους πνευματέμφορους.** Αυτός ο λόγος του πνεύματός του δένει ολόκληρο το θεματολόγιο του τόμου των ομιλιών του. Είναι το χρυσάφι, το κυρίαρχο πολύτιμο στοιχείο, που δίνει το βασικό σχήμα· Καράτια είκοσι τέσσερα· το μέγεθος κατάλληλο για το κεφάλι του εστεμμένου, του κάθε αναγνώστη· η μορφή, δηλαδή η ροή, ομοιόμορφη, δίχως ατέλειες και δυσπλασίες· συμμετρικός, δίχως εξογκώματα· μετρημένος στο ήθος, στο χρόνο· ελεύθερος, γιατί «ου δέδεται», μα και υποταγμένος σε ένα σκοπό, σε ένα σκοπό ιδιαίτερης σημασίας για την περίοδο που αναφέρεται, την στήριξη των κλυδωνιζόμενων από την από την τρομοκρατία που ασκούσε κατά την πρώτη περίοδο του εγκλεισμού και ασκεί μέχρι σήμερα ο πιο μικρός, ο πιο αφανής, ο πιο ύπουλος τρομοκράτης, ο κορωνοϊός, που κουβαλά ζωσμένος τις εκρηκτικές του ακίδες και χτυπά αλύπητα, χωρίς διακρίσεις,

ανάμεσα στα πλήθη, παντού σε ολόκληρο τον κόσμο.

Το έργο είναι τριμερές, μα ακατάληκτο ως προς τη δυναμική του. Η περίοδος της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής και της Μεγάλης Εβδομάδος, με τον πένθιμο χαρακτήρα, τον Σταυρικό, τον αγωνιστικό, αποτυπώνεται στο πρώτο μέρος, μέσα σε τριακόσιες εβδομήντα σελίδες. Ο καιρός νυν ευπρόσδεκτος για την σωτηρία μέσα από την προετοιμασία για την λαμπροφόρο Ανάσταση και τη δική μας ανάταση προς τα άνω. Επειδή δεν είναι δυνατόν να αναφερθώ διεξοδικά σε κάθε μία από τις εβδομήντα τρεις ομιλίες της περιόδου, θα προσπαθήσω να δώσω στον φίλο αναγνώστη το γενικό περίγραμμα όλων αυτών.

Σταθμοί ανεφοδιασμού της παρηγοριάς και ελπίδας ότι δεν είμαστε μόνοι στην άρση του προσωπικού μας Σταυρού αποτελούν οι Χαιρετισμοί της Υπεραγίας Θεοτόκου, αυτής που είναι στερρόν της πίστεως έρεισμα, στήριγμά μας. Είναι γνωστή η μεγάλη αγάπη που τρέφει ο συγγραφέας στην Μητέρα του Κυρίου· την απλώνει σαν τράπεζα εδεσμάτων για μία ακόμη φορά μέσα από τις πέντε ομιλίες του για τους Χαιρετισμούς και τον Ακάθιστο και μέσα από τις ισάριθμες ομιλίες του για την εορτή του Ευαγγελισμού. Όμως η Παναγία δεν λείπει από τις άλλες ομιλίες, είτε αναφερόμενος στην Κλίμακα, αφού η ίδια η Θεοτόκος είναι κλίμαξ επουράνιος, διά της οποίας κατέβηκε ο Θεός στη γη, είτε αναλύοντας τον Μεγάλο Κανόνα, αφού αυτή είναι ο μέγας κανών των αρετών του Πνεύματος, είτε σε κάθε άλλη ευκαιρία. Για την Μητέρα του Κυρίου κάτι έχει να πη και θα είχε να πη και περισσότερα ο Σεβασμιώτατος, αλλά ο χρόνος και το θέμα σε κάθε περίσταση έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο και στόχευση. Εκτός από τις ακραιφνώς θεομητορικές ακολουθίες, μην ξεχνούμε ότι το πρόγραμμα των εβδομάδων της Μεγάλης Τεσσαρακοστής έχει τα Μεγάλα Απόδειπνα, τις Προηγιασμένες θείες λειτουργίες, τις θείες λειτουργίες των Κυριακών με το διαφορετικό εορταστικό τους πρόγραμμα, τους Κατανυκτικούς Εσπερινούς, αλλά και τους Εσπερινούς των Σαββάτων, που και αυτοί εντάσσονται στον κύκλο των Κατανυκτικών.

Σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ εἴκοσι χρόνια ποὺ διακονῶ ὡς Ἰδιαίτερος Γραμματέας του, μοῦ ἔκανε πάντα ἐντύπωση ὁ ἀεικίνητος Ἀρχιερέας, ποὺ εἰδικὰ τὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς δὲν ἄφηνε χωριὸ καὶ ἐνορία ποὺ νὰ μὴν τὴν ἐπισκεφθῇ. Ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ἐνημερώναμε ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἑβδομάδα τοὺς ὑπεύθυνους ἐφημερίους γιὰ τὴν προγραμματισμένη ἐπίσκεψη καὶ συμμετοχὴ στὴν Προηγιασμένη θεία λειτουργία ἢ τὸ Μέγα Ἀπόδειπνο. Τὸ 2020 τὰ πράγματα ἄλλαξαν· ὅμως ἡ ἡλικία δὲν θὰ εἶχε καμία σημασία, ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ὁ κορωνοϊός. Στὸν Τόμο περιλαμβάνονται τόσες ὁμιλίες, ὡσὰν νὰ ἦταν ὁ Ἀρχιερέας παρὼν στὶς ἀκολουθίες τῶν μὴ ἀστικῶν ἐνοριῶν μὲ τὴν φυσική του παρουσία. Κάποιος ἄλλος ἴσως νὰ μὴ χρειαζόταν νὰ μπῇ στὸν κόπο τῆς συγγραφῆς, ἀφοῦ οἱ Ναοὶ ἦταν κλειστοί. Γιὰ

ποιόν νὰ κάθεσαι νὰ γράφῃς; γιὰ χάρη τίνος νὰ κηρύξῃς σὲ ἄδειο Ναό; Κι ὅμως· ἔστω καὶ διαδικτυακά, οἱ ὁμιλίες ἑτοιμάστηκαν καὶ ἀναμεταδόθηκαν. Κάποτε στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴν ἀγαπημένη Πρωτεύουσα τοῦ Γένους μας, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τελοῦσε τὴν θεία λειτουργία. Ἐκείνη τὴ μέρα ὅλος ὁ λαὸς βρισκόταν στὸν Ἱππόδρομο γιὰ πολυδιαφημισμένους ἀγῶνες. Ὁ Ἰωάννης ἦταν μὲ τὸν διάκονο καὶ δυὸ τρεῖς πρεσβυτέρους μέσα στὸ μεγάλο Ναό. Ἔκανε ἕνα φλογερὸ κήρυγμα, πολύωρο, βαθύτατα θεολογικό· σάστισαν οἱ βοηθοί του καὶ πίστεψαν ὅτι μᾶλλον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κάτι θὰ ἔπαθε, ὥστε νὰ μιλᾷ τόσην ὥρα σὲ ἄδειο Ναό. «Χρέος μου εἶναι νὰ ὁμιλῶ, νὰ κηρύττω τὸν Χριστό, ἀκόμη κι ἂν δὲν εἶναι κανένας στὸ ἐκκλησίασμα· κι αὐτὸ τὸ ἔργο δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἐγκαταλείψω». Σὲ ἕνα παρόμοιο ἔργο θεατὲς εἴδαμε καὶ ἀκούσαμε διαδικτυακὰ τὸν Σεβασμιώτατο καθημερινὰ νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ κηρύττῃ, νὰ στηρίζῃ καὶ νὰ παρηγορῇ, ἀκόμη κι ὅταν ἦταν ὅλοι κλεισμένοι στὰ σπίτια τους. «Τὸ διάστημα αὐτὸ ζοῦμε ἕνα ἄλλο εἶδος ἀποξένωσης, τῆς ἀποξένωσης ἀπὸ τὰ οἰκεῖα μας, τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα», λέγει σὲ μία ὁμιλία, προτρέποντας τὴν ὑπομονὴ μέχρι νὰ παρέλθῃ ἡ πανδημία. Μὴ νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἡ ἀποξένωση αὐτὴ δὲν πληγώνει καὶ τὸν ἴδιο· γιατὶ γιὰ ἕναν Ἐπίσκοπο τοῦ Χριστοῦ ποὺ συνήθισε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἀδιάκοπα καὶ ἀκούραστα νὰ περιέρχεται τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριὰ τῆς Μητρόπολής του ὅλο τὸν χρόνο, γενόμενος πολυζήλωτος σὲ ὁμοίους του καὶ ἴσως ἀφόρητος γιὰ ἐλάχιστους ποὺ...»δὲν χαλοῦν τὴν ἀρχιερατική τους ζαχαρένια», οἰκεῖα καὶ ἀγαπημένα πρόσωπα εἶναι τὰ πνευματικά του παιδιά, τὸ ποίμνιό του, οἱ ἐνορίτες ἀκόμη καὶ τῶν πιο ἀπομακρυσμένων χωριῶν.

Τὰ θέματα τῶν ὁμιλιῶν τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν Κατανυκτικῶν Ἑσπερινῶν δὲν θὰ μποροῦσε νὰ μὴν σχετίζονταν μὲ τὸν γνωστὸ ἑορταστικὸ κύκλο. Γρηγόριος Παλαμᾶς καὶ ἀγῶνες γιὰ τὴν διαφύλαξη τοῦ ὀρθοδόξου ἁγιαστικοῦ βιώματος ἐν ταῖς θεῖαις ἐνεργείαις», ἡ προσκύνηση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἡ Κλίμακα τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Σιναΐτη, ἡ μεγάλη μετανοημένη ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, τὸ προανάκρουσμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου τετραημέρου Λαζάρου, εἶναι οἱ ἀφορμὲς ποὺ κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μας στὸ οὐσιαστικὸ νόημα τῆς Σαρακοστῆς. **Ἡ Ὀρθοδοξία δὲν εἶναι ἁπλῶς μία ἰδέα· εἶναι ἡ πίστη στὴν ψυχοσωματικὴ ἁγιότητα, στὴν πραγματικότητα τῆς ἕνωσης τοῦ χοϊκοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ὑπερβατικὸ Θεό· ὁ Σταυρὸς δὲν εἶναι ἕνα σύμβολο ἢ ἕνα κήρυγμα· εἶναι ἕνα βίωμα, μία πραγματικότητα στὴν καθημερινότητά μας, ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ ψηλά. Ἡ πορεία μας πρὸς τὰ ἄνω εἶναι μία Κλίμακα, μία σκάλα· καὶ αὐτὴν ὅλοι μποροῦν καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀνεβοῦν, ἀκόμη καὶ οἱ πλέον ἁμαρτωλοί, πόρνες καὶ τελῶνες· καὶ ὅταν φθάσουν στὸ τέρμα, προγεύονται τῆς χαρᾶς τῆς προσωπικῆς τους ἀναστάσεως, ὅπως ὁ Λάζαρος, μέχρι τὴν ὥρα τῆς κοινῆς ἀναστάσεως.**

Καθ’ ὅμοιον τρόπον εἶναι δομημένες καὶ οἱ ὁμιλίες γιὰ τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ἑβδομάδα Θείων Παθῶν μετὰ ἀπὸ τὴν ἔγκράτεια τῶν ἀνθρωπίνων. Ὁ συγγραφέας μᾶς ξεναγεῖ στὴν πιὸ κατανυκτικὴ καὶ πιὸ ἱερὴ περίοδο τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἴσως ἡ κατάνυξη νὰ φθάνῃ ἐδῶ στὸ ἀποκορύφωμά της, γιατὶ ὁ ἕλληνας ζεῖ μία πρωτόγνωρη κατάσταση, ποὺ τὸν κάνῃ νὰ εἰσέλθῃ στὸ ταμεῖον του, νὰ προσευχηθῇ σὲ κάποια γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ του, σὰν τοὺς ἐγκλείστους ἀσκητὲς τοῦ Ἄθω· οἱ Ναοὶ κλειστοὶ καὶ τὸ κλῖμα τῆς περιόδου βαρύ· τὸ ψυχολογικὸ φορτίο ἀφόρητο, ἐπαχθές· τὴν ἀπογοήτευση τῶν ἐγκλείστων μεγαλώνουν καὶ οἱ καιρικὲς συνθῆκες, ἡ βροχή, ἡ ὁμίχλη. Μὰ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται· μέχρι ποὺ ἔρχεται ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος νὰ ἀνακουφίσῃ τὶς πληγωμένες καρδιές.

Καὶ ἐδῶ ξεκινᾶ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ Τόμου συνολικῆς ἔκτασης ἑκατὸν δέκα ἑπτὰ σελίδων. Οἱ Ναοὶ σιγὰ σιγὰ ἀνοίγουν κι ἔτσι δίνεται ἡ δυνατότητα στοὺς πιστοὺς κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου νὰ κοινωνήσουν καὶ πάλι τὸν ἀγαπημένο τους Χριστό. Οἱ ὁμιλίες βέβαια καλύπτουν ἕνα χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα μέχρι τὴν Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος. Ὡστόσο οἱ ἑορτὲς τῶν ἁγίων Ῥαφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης, Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, Ζωοδόχου Πηγῆς, Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, Νεομαρτύρων τῆς Νάουσας, Ἀποστόλου Θωμᾶ, Ἀποστόλου Σωσιπάτρου, τῶν ἁγίων Ἀργυρῆς τῆς νεομάρτυρος, Ματρώνας τῆς τυφλῆς, Μεγάλου Ἀθανασίου, Σοφίας τῆς ἐν Κλεισούρᾳ, Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ τῶν Θεσσαλονικέων φωτιστῶν τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, γίνονται πρόσφορες γιὰ τὴν γνωριμία μας μὲ πτυχὲς τοῦ βίου καὶ τοῦ τρόπου ποὺ ἁγίασαν ὅλοι αὐτοὶ οἱ γνωστοὶ καὶ ἀγαπημένοι καὶ θαυματουργοὶ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ὑπέμειναν ἑκούσιους καὶ ἀκούσιους πόνους καὶ μαρτύρια, αἵματος καὶ συνειδήσεως, διωγμοὺς καὶ τιμωρητικοὺς θανάτους.

Τὸ τρίτο μέρος τοῦ Τόμου εἶναι ἕνα δεκαοκτασέλιδο ἀφιέρωμα στοὺς ἥρωες τῆς ἐποχῆς τοῦ κορωνοϊοῦ, ἰατροὺς καὶ νοσηλευτές, ποὺ δίνουν στὴν ἐμπροσθοφυλακὴ τὴν μεγάλη μάχη στὸν παγκόσμιο πόλεμο τῆς ὑγείας. Μία ἐναρκτήρια εἰσήγηση καὶ μία ὁμιλία στὴν ἀφιερωμένη «Ἰατρικὴ Ἑβδομάδα» ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη δίνουν τὸ πνευματικὸ στίγμα μιᾶς συμπόρευσης, συμπόρευσης δύο ἐπιστημῶν, θεολογίας καὶ ἰατρικῆς.

Ἀξιολογῶντας τὰ κείμενα, τὸν τρόπο τῆς ἀπόδοσης τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέως, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ κάνω ὁρισμένες σημαντικὲς παρατηρήσεις, λαμβάνοντας ὑπ’ ὄψιν κάτι ποὺ ἐσκεμμένα δὲν ἀνέφερα, τὴν συμπερίληψη στὸν Τόμο μηνυμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Πρωτίστως, μιὰ καὶ εἶναι σίγουρα τὸ μέγα καὶ ἀδιαμφισβήτητο γεγονὸς στὸν χῶρο

τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, ποὺ σὲ ὅλη τὴν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἔκταση τοῦ Τόμου ἀναφέρει ὁ Σεβασμιώτατος, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωντανῆς παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν Ἄρτο καὶ τὸν Οἶνο τῆς θείας λειτουργίας. Ἐδῶ ὑπάρχει κόκκινη γραμμή· ὅσοι τὴν περνοῦν, αὐτομάτως θέτουν ἑαυτοὺς ἐκτὸς Ἐκκλησίας, ὅσο κι ἂν κόπτονται πὼς εἶναι καὶ αὐτοὶ ὀρθόδοξοι. Καμία ἀσθένεια, κανένα μικρόβιο, κανένας ἰός, κανένας θάνατος, ἂν θέλετε, δὲν ἔχει δύναμη σὲ ἕνα ἀναστημένο Σῶμα. «Θὰνατος οὐκέτι κυριεύει Αὐτοῦ», δηλαδὴ ὁ θάνατος δὲν ἔχει πλέον καμία ἐουσία ἐπάνω Του, ἐπάνω σὲ Αὐτὸν ποὺ τὸν πάτησε θανάτῳ. Προσωπικὰ διακρίνω ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον ποὺ διαβάζω μέσα στὰ κείμενα τοῦ Μητροπολίτου μας εἶναι μία σύνοψη ὅλων τῶν δογμάτων τῆς ὀρθόδοξης πίστης. Ἀλλ’ ἀκόμη κι ἂν ὑπῆρχε μία ὑποθετικὴ περίπτωση κάποιος νὰ κολλήσῃ μία ἀσθένεια μέσῳ τῆς Θείας Κοινωνίας, ποιός ἀπὸ ἐμᾶς θὰ προτιμοῦσε νὰ πεθάνῃ μαζὶ μὲ τὸν Χριστό μας καὶ ποιός θὰ προτιμοῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς Αὐτόν; Δυστυχῶς, καὶ τὸ λέω μὲ λύπη αὐτό, κάποιοι χριστιανοὶ φοβήθηκαν νὰ κοινωνήσουν, ὅταν πλέον ἄνοιξαν οἱ Ἐκκλησίες. Πρώτευσε ἡ ὑγεία τους, ἡ ζωή τους, ὁ Ἀναστημένος ἦρθε σὲ δεύτερη μοίρα. Καὶ εἴδαμε καὶ ἀκούσαμε πολλοὺς σὲ τηλεοπτικὰ πάνελ νὰ σχίζουν τὰ ἱμάτιά τους γιὰ τὸν τρόπο μετάδοσης μὲ τὴν ἁγία λαβίδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ ἴδιο τὸ μυστήριο. Ἀπὸ τὴν ἄλλη βρέθηκαν καὶ ἐκεῖνοι, ζηλωτὲς οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν, ποὺ κατηγόρησαν τὴν Ἐκκλησία ὅτι ὑποτάχθηκε στὶς ἐντολὲς τῆς Πολιτείας. Σὲ ὅλες τὶς ὁμιλίες τοῦ Τόμου ὁ συγγραφέας βαδίζει στὴ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδό, πορεύεται μὲ γνώμονα τὴν δισχιλιετῆ ἐμπειρία τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἁγιοπατερικῆς ζωῆς, τονίζοντας τὴν ἀνάγκη νὰ τηροῦνται τὰ μέτρα τῆς ὑγείας καὶ τὰ ἄμετρα τῆς θείας θαυματουργίας. Ἡ ὑγεία πρωτεύει, δευτερεύουσα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

Σὲ συνέχεια τῶν παραπάνω γραμμῶν τὸ δεύτερο ποὺ θέλω νὰ παρατηρήσω εἶναι ὅτι ὁ συγγραφέας, ὡς ποιμένας ὑπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας, μεταφέρει τὸ κοινὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ποτὲ τὸ ἴδιον. Τί σημαίνει αὐτό; σημαίνει ὅτι αἰσθάνεται τὴν Ἐκκλησία ὡς κοινὸ σῶμα καὶ κάθε πρωτοβουλία ἢ κάθε ἐνέργεια ἔξω ἀπὸ τὴν κοινὴ ἀπόφαση καὶ ἐνέργεια αὐτοῦ τοῦ σώματος, εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸ καὶ ἁγιοπατερικὸ βίωμα καὶ παράδειγμα. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἀποφασίζῃ γιὰ θέματα ποὺ ἅπτονται τῆς πορείας τῶν πιστῶν μέσα στὸν κόσμο, ἡ ἀνυπακοὴ ὁδηγεῖ στὴν ἀπώλεια. Ὁ Μητροπολίτης μας ὑπακούει στὴ Σύνοδο· δὲν κάνει τοῦ κεφαλιοῦ του· συναποφασίζει μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τηρεῖ τὰ συμπεφωνημένα. Αὐτὸν τὸν λόγο ἐξυπηρετοῦν καὶ τὰ κείμενα τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου, ποὺ ἀναφέρονται στὴν πανδημία καὶ στὴν διαχείρισή της ἀπὸ πνευματικῆς πλευρᾶς. Κάποιοι ποὺ ἤθελαν νὰ φανοῦν ὀρθοδοξότεροι τῆς Ὀρθοδοξίας τὸ πλήρωσαν μὲ τὴ ζωή τους· δυστυχῶς καὶ κρίμα ποὺ ἔγινε ἔτσι. Τὸ φθινόπωρο ἕνας ἡγούμενος σὲ μοναστήρι τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, σεβάσμιος,

παιδιόθεν φίλος τοῦ Μητροπολίτου μας, εἶχε συναντήσει τὸν Δεσπότη μας σὲ μία ἐκδήλωση καὶ τὸν εἶχε ῥωτήσει τότε μὲ ἕνα χαμόγελο εἰρωνείας: «Μα καλά, Δεσπότη μου, πιστεύετε κι ἐσεῖς ὅτι ὑπάρχει κορωνοϊός;». Πρὸ ἡμερῶν πέθανε ἀπὸ κορωνοϊό. Καὶ σήμερα νοσοῦν καὶ ὅλοι οἱ πατέρες τοῦ μοναστηριοῦ. Ἡ σύνεση, ἡ προσοχὴ τῆς ὑγείας μας, ἡ τήρηση τῶν προστατευτικῶν μέτρων, ἡ μέριμνα γιὰ τὴν ὑγεία τὴν δική μας καὶ τῶν συνανθρώπων μας, ἡ ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐκαιρία νὰ δοῦμε τὴν πανδημία ὡς παιδαγωγία καὶ ὡς εὐκαιρία νὰ ἔρθουμε πιό κοντὰ στὸν Ἰατῆρα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων μας μέσα ἀπὸ τὴν κατ’ ἰδίαν προσευχή ποὺ τὴν εἴχαμε ξεχάσει, εἶναι στοιχεῖα ποὺ ἔγιναν ἀποδεκτὰ ἀπὸ μεγάλη μερίδα τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἱστοσελίδας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ νούμερα τῆς τηλεθέασης.

Ἕνα τρίτο σημεῖο, στὸ ὁποῖο θέλω νὰ ἀναφερθῶ, κλείνοντας τὴν παρουσίαση τῶν ὁμιλῶν τοῦ Τόμου, ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν τιμὴ ποὺ περιποιεῖ ὁ συγγραφέας στοὺς ὑπηρέτες καὶ θεράποντες καὶ διακόνους τῆς ὑγείας μας, ἰατροὺς καὶ νοσηλευτές. Δὲν εἶναι τόσο ἡ ἄπειρη ἀγάπη του πρὸς τὸν ἅγιο Λουκᾶ, τὸν θαυματουργὸ ἰατρὸ καὶ Ἀρχιερέα τῆς Συμφερούπολης· μπορεῖ νὰ εἶναι μάρτυρας καὶ γνώστης καθημερινῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου, ἀλλὰ ἡ ἐκτίμησή του καὶ ὁ σεβασμός του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑγείας ἀνέκαθεν ὑπῆρχε. Ἕνας μετρημένος κληρικὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερεκτιμᾷ τὶς δυνάμεις του καὶ νὰ ὑποτιμᾷ τὸ ἔργο αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ βρίσκονται ἐκτεθειμένοι ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον στὶς ἀσθένειες μέσα στὰ νοσοκομεῖα, στὰ ἐρευνητικὰ κέντρα, στὰ ἐργαστήρια, στὶς κλινικές, στὰ χειρουργεῖα, στοὺς θαλάμους, στὶς ἐντατικές, στὰ ἰατρεῖα. Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Λουκᾶς, ἐὰν ζοῦσε στὶς μέρες μας, κάτι θὰ εἶχε νὰ πῇ καὶ νὰ συμβουλεύσῃ ἀρνητὲς τοῦ κορωνοϊοῦ ἢ ζηλωτὲς κληρικοὺς καὶ λαϊκούς, ὑγιεῖς καὶ ἀσθενεῖς. Τὸν εἶδε τὸν πόνο ἀπὸ κοντά· τὸν ἔνιωσε ὁ ἴδιος στὸ κορμί του, στὴν ψυχή του. Καὶ πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι δὲν θὰ διαφωνοῦσε ὡς Ἀρχιερέας καὶ ὡς ἰατρὸς οὔτε μὲ τὶς πνευματικὲς παραινέσεις τοῦ Μητροπολίτου μας, οὔτε μὲ τὶς ὑγειονομικῆς χροιᾶς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας. Δὲν ξέρω, ἂν θὰ ζήλευε τὶς ὁμιλίες αὐτές, γιατὶ κι ὁ ἴδιος, ἂν ὑπῆρχε στὴν ἐποχή του τὸ διαδίκτυο, δὲν θὰ ἄφηνε ἀνεκμετάλλευτη τὴν δυνατότητα τῆς τεχνολογίας νὰ μέταφέρῃ ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ δικοῦ του ἐγκλεισμοῦ, ἀπὸ τὸν τόπο τῆς μακρινῆς καὶ παγωμένης του ἐξορίας, τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ ποὺ οὔτε δέδεται, οὔτε παλαιώνει, οὔτε χάνεται, οὔτε ἀλλοιώνεται, ἀλλὰ παραμένει ζωντανός καὶ ζωηφόρος, ζωοδότης καὶ τροφοδότης, ὡς ἀπόῤῥοια μιᾶς ἀρχιερατικῆς πορείας μεστὴ ἀπὸ ζωή, γεμάτη ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι κι ἐκεῖνος, ὅπως κάθε ἀναγνώστης ποὺ θὰ πάρῃ στὰ χέρια του αὐτὸ τὸ βιβλίο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Παντελεήμονος, θὰ ἀπολάμβανε τὰ πνευματικά ἐδέσματα, γιατὶ ἑτοιμάστηκαν ἀπὸ ἕναν καταξιωμένο σὲφ τοῦ κηρύγματος, ποὺ ἐδῶ καὶ πενῆντα χρόνια δὲν ἄφησε κανένα νὰ πεινάσῃ ἀπὸ λόγο Χριστοῦ…

π. Στυλιανὸς